

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/38/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818202187
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3818202187.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte, zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Mand'áka a členiek senátu Mgr. Stanislavy Miklánkovej a JUDr. Ivety Sopkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti I.: W., nar. XX.XX.XXXX a G., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, v konaní zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, deti rodičov: matky, K. I., štátnej občianky Slovenskej republiky, nar. XX.XX.XXXX, bytom C., X. cesta XXXX/XA/XXX, a otca, N. I., štátneho občana Slovenskej republiky, nar. XX.XX.XXXX, t.č. ÚVTOS Banská Bystrica, o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 5P/21/2018-70 zo dňa 25. júla 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 16P/44/2015-62 zo dňa 07.03.2016 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. W., zo sumy 45,- eur mesačne na sumu 80,- eur mesačne a na mal. G. zo sumy 45,- eur mesačne na sumu 55,- eur mesačne, vždy do posledného dňa predchádzajúceho mesiaca vopred, do rúk matky, s účinnosťou od 01.08.2018.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že výživné na mal. deti bolo naposledy upravované rozsudkom č.k. 16P/44/2015-62 zo dňa 07.03.2016 na sumu 45,- eur mesačne na každé dieťa od 01.03.2016. V tom čase bola matka detí nezamestnaná, poberala dávku v nezamestnanosti v sume 331,- eur a prídavky na deti 54,- eur. Okrem mal. W. a G. mala vyživovaciu povinnosť aj k v súčasnosti plnoletej dcére K.. Otec detí v čase poslednej úpravy výživného bol poberateľom invalidného dôchodku v sume 201,80 eur, okrem toho si privyrábal brigádnicky a z tejto , z ktorej činnosti mal príjem podľa vlastného vyjadrenia cca 20,- eur mesačne. Býval u rodičov, náklady na lieky mal cca 15,- eur mesačne. Vyživovaciu povinnosť mal tiež k trom deťom. Mal. W. bola v čase poslednej úpravy výživného žiačkou 7. ročníka základnej školy, mal. G. navštevovala 4. ročník základnej školy. Okrem bežných výdavkov mali deti náklady na cestovné v sume 10,- až 15,- eur mesačne, stravovali sa doma. V súčasnosti mal. W. ukončila základnú školu a od septembra nastupuje do 1. ročníka SOŠ obchodu a služieb v Prievidzi. Na zabezpečenie pracovného oblečenia na odborné predmety podľa tvrdenia matky bude potrebné uhradiť sumu 86,- eur, z čoho už sumu 43,- eur zaplatila. Taktiež uhradila poplatok do ZRPŠ v sume 30,- eur. V súvislosti so stravovaním v škole bude mať výdavky v sume 36,- eur, za vystavenie zdravotného preukazu uhradila sumu 8,20 eur. Okrem toho jej vzniknú náklady na zabezpečenie školských pomôcok a učebníc. Zo správy MUDr. Čavojskej vyplýva, že maloletá v júli 2017 utrpela úraz oboch predlaktí, v súvislosti s čím sa naďalej podrobuje rehabilitácii. Matka v konaní uviedla, že malol. W. chodí 3-krát do týždňa na rehabilitáciu do Bojníc a cca raz za štvrtrok na kontrolu do Martina, s čím sú tiež spojené výdavky. Mal. G. ukončila 6. ročník základnej školy, v septembri nastupuje do 7. ročníka. Podľa potvrdenia základnej školy výdavky v súvislosti so školou sú vo výške cca 300,- eur ročne. Z výpovede matky bolo zistené, že maloletá sa stravuje doma, nevenuje

sa žiadnym mimoškolským aktivitám. Má však zdravotné problémy, zo správy lekárky vyplýva, že je vyšetovaná neurológom a ortopédom pre poruchy chôdze. V septembri je objednaná na vyšetrenie do Bratislavy. Obe deti majú výdavky na cestovné v sume 0,70 eur denne, matka im hradí kredit na mobilný telefón v sume po 5,- eur mesačne. Okrem uvádzaných výdavkov majú bežné náklady spojené so stravovaním, zabezpečením oblečenia, hygienických potrieb a podobne. Z výpovede matky detí vyplynulo, že na základe exekúcie, ktorá je voči otcovi detí vedená, jej súdny exekútor na výživu detí posielal pravidelne sumu 80,- eur mesačne. Matka je v súčasnosti zamestnaná, za obdobie posledných 12 mesiacov dosiahla priemerný čistý zárobok vo výške 760,87 eur. Žije s deťmi a priateľom v nájomnom byte, inkaso hradí v sume 323,61 eur, poplatok za internet v sume 9,49 eur mesačne. Spláca úver vo výške 127,- eur mesačne. Na základe vyúčtovania elektriky matke vznikol nedoplatok vo výške 602,69 eur a na vyúčtovaní služieb nedoplatok vo výške 329,84 eur. Podľa vyjadrenia matky jej priateľ je nezamestnaný, má jednu vyživovaciu povinnosť. Podľa oznámenia ODI - OR PZ v Prievidzi matka je vlastníčkou motorového vozidla zn. Škoda Favorit, rok výroby 1991. Matka nie je vlastníčkou žiadnej nehnuteľnosti. V súčasnosti má vyživovaciu povinnosť k mal. W. a G.. Otec detí je od 07.09.2017 vo výkone trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici - Kráľová, keď bol trestným rozkazom súdu č.k. 3T/1/2017-171 zo dňa 11.01.2017 uznaný vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, 3 písm. b) v spojení s § 138 písm. b), j) Trestného zákona. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že otec detí sa vyhýbal plneniu vyživovacej povinnosti od 01.09.2014 do 11.01.2017 tým, že bol nezamestnaný, dňa 03.02.2014 bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie úradu práce na jeho žiadosť, pričom úrad práce mal od 01.09.2014 v ponuke aj voľné pracovné miesta pre uchádzačov so zdravotným postihnutím. Následne pracoval len v určitých obdobiach, a to len na dohodu o vykonaní práce, od 10.02.2016 do 31.05.2016 bol zamestnaný na pracovnú zmluvu a zamestnávateľ s ním rozviazal pracovný pomer na jeho žiadosť, poberal invalidný dôchodok približne 200,- eur mesačne. Naposledy otec pracoval v období od 20.05.2017 do 10.07.2017 a pracovný pomer bol s ním skončený zo strany zamestnávateľa v skúšobnej dobe. Z obdobia týchto cca 2 mesiacov dosiahol priemerný čistý mesačný príjem 320,86 eur. Vo výkone trestu otec nie je pracovne zaradený, je poberateľom invalidného dôchodku v sume 217,80 eur mesačne. Vyživovaciu povinnosť má otec len k mal W. a G.. Zo správy ODI - OR PZ v Prievidzi vyplýva, že otec nie je vlastníkom motorového vozidla a nevlastní žiadny nehnuteľný majetok.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 78 ods. 1,3, § 75 zákona o rodine a konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca voči mal. deťom došlo k podstatnej zmene pomerov na strane detí, najmä mal. W., ktorá nastupuje na strednú školu, v súvislosti s čím jej náklady podstatne vzrastú. V dôsledku úrazu má zvýšené výdavky aj v súvislosti s liečením. Mal. G. nastupuje do 7. ročníka základnej školy, je teda žiačkou 2. stupňa, jej výdavky sa zvýšili, a to aj v súvislosti so zhoršeným zdravotným stavom, ktorý vyžaduje vyšetrenia odborných lekárov mimo miesta bydliska dieťaťa. K zmene pomerov došlo tiež na strane matky detí, ktorá je zamestnaná, má pravidelný príjem. Otec detí je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody, nie je pracovne zaradený, rovnako ako v čase poslednej úpravy výživného poberá invalidný dôchodok. Zmena u rodičov nastala aj v tom, že obom zanikla vyživovacia povinnosť k dcére K.. V konaní bolo zistené, že otec sa do terajšej situácie dostal v dôsledku úmyselného konania, keď si neplnil vyživovaciu povinnosť voči deťom. Za týchto okolností súd nemôže prihliadať na to, že otec v súčasnosti nemá možnosť zvýšiť svoj príjem, keďže tento stav si privodil vlastným úmyselným konaním. Výkon trestu pre prečin zanedbania povinnej výživy nemôže ísť na ťarchu detí, ktoré nie sú schopné samé sa živiť a výživou sú odkázané na svojich rodičov. Nie je možné otca detí zvýhodniť v podobe zníženia výživného za to, že si svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť voči deťom neplnil a tým páchal trestnú činnosť. Taktiež táto skutočnosť nemôže neprímerane zaťažovať matku detí, ktorá si po celý čas svoju vyživovaciu povinnosť k deťom riadne plní a zabezpečuje ich potreby aj osobnou starostlivosťou. Súd teda zmenu pomerov na strane otca detí, ku ktorej došlo v dôsledku jeho trestného stíhania pre úmyselné konanie, keď sa vyhýbal plneniu vyživovacej povinnosti, nepovažuje za takú zmenu, ktorá by neumožňovala úpravu jeho vyživovacej povinnosti. Okrem toho súd zohľadnil to, že v čase posledného rozhodovania o výživnom bol otec tiež nezamestnaný, poberal invalidný dôchodok vo výške 201,80 eur a mesačne si privyrobil cca 20,- eur. Aktuálne nie je pracovne zaradený a poberá dôchodok vo výške 217,80 eur. Jeho situácia je teda prakticky nezmenená. Zároveň bolo zohľadnené, že za situácie, keď bol otec nezamestnaný, poberal iba invalidný dôchodok a privyrobil si 20,- eur mesačne, bol schopný prispievať na výživu 3 detí po 45,- eur, t.j. celkom sumou 135,- eur. Vzhľadom k tomu, že vyživovacia povinnosť k dcére K. mu zanikla, má otec možnosť prispievať zvýšenou sumou na ostatné mal. deti, t.j. W. a G.. Súd preto dospel k záveru, že v možnostiach a schopnostiach otca je aj naďalej prispievať na výživu detí celkovou sumou 135,- eur mesačne tak, ako v čase poslednej

úpravy výživného. Rozhodol preto tak, že vyživovaciu povinnosť otca voči malol. W. upravil na sumu 80,- eur mesačne a voči malol. G. na sumu 55,- eur mesačne, s účinnosťou od 01.08.2018, t.j. v zmysle návrhu matky detí.

4. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec dieťaťa. Namietal výšku určeného výživného a poukázal na to, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu končí až 08.09.2020. Okrem toho je invalidný dôchodca, poberá invalidný dôchodok 217,80 eur, z ktorej sumy sa mu zrážajú náklady na výkon trestu a splátky dlhov, ktoré mu vznikli spoločne s matkou detí. Matke detí nechal všetok majetok, ktorý speňažila a peniaze utratila. Zostáva mu suma, ktorá nepostačuje ani na náklady na osobnú hygienu. Po ukončení trestu by bol ochotný platiť zvýšené výživné 100,- eur spolu, na obe deti.

5. Matka detí sa k odvolaniu otca písomne vyjadrila tak, že je nepravdivé. Spoločný majetok otec detí rozpredal, odišla od neho len s osobnými vecami. O dcéry sa nezaujíma, tieto sa s ním nechcú stretávať ani s ním komunikovať.

6. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne vyjadril tak, že zvýšenie výživného je v prospech mal. detí a žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť.

7. Otec sa písomne vyjadril tak, že na deti by mohol prispievať sumou po 55,- eur mesačne.

8. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v intenciách ustanovení § 2 ods. 1,2, § 65 a 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). V zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nebolo potrebné na prejednanie odvolania otca nariaďovať pojednávanie.

9. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, pretože po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti podaného odvolania.

10. Pri rozhodovaní o zmene výživného je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho, ako i nového rozhodovania a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3, už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

11. Konkrétne výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného, ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať

tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

12. Súd prvej inštancie pri určení vyživovacej povinnosti otca k mal. deťom nevychádzal dôsledne z popísaných kritérií. Vo svojom rozhodnutí len skonštatoval zmenu na strane detí a matky od poslednej úpravy výživného a vyhodnotil, že u otca nedošlo od uvedenej doby v zásade k zmene majetkových pomerov s tým, že pokiaľ bol schopný a ochotný plniť tri vyživovacie povinnosti po 45,- eur (spolu 135,- eur), po ubudnutí jednej z nich (dcéra K., ktorá dosiahla plnoletosť), má možnosť prispievať na dve deti zvýšenou sumou tak, že celková suma mesačného výživného zostane nezmenená (135,- eur). Odvolací súd zdôrazňuje, že samotný fakt, že otcovi ubudla jedna vyživovacia povinnosť nemôže sám osebe viesť k mechanickému „rozpočítaniu“ pôvodného výživného na ostávajúce výživou odkázané deti. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že tak ako otcovi, i matke ubudla jedna vyživovacia povinnosť. Pokiaľ ide o matku detí, súd prvej inštancie síce konštatoval, že i u nej došlo k zmene pomerov, pretože sa zamestnala a má vyšší príjem, ale uvedenú skutočnosť dôsledne nevyhodnotil vo vzťahu k výžive mal. detí. Tiež je potrebné zistiť, ako sa priateľ matky, ktorý s ňou žije v spoločnej domácnosti podieľa na úhrade spoločných nákladov, najmä s poukazom na skutočnosť, že je podľa vyjadrenia matky nezamestnaný a má jednu vyživovaciu povinnosť. Čo sa týka otca detí, toho času je vo výkone trestu odňatia slobody a odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že táto zmena pomerov na strane otca detí, nastala v dôsledku jeho úmyselného konania, ktorým sa vyhýbal plneniu vyživovacej povinnosti. Na druhej strane sa však súd prvej inštancie, vychádzajúc z potenciality príjmu otca, nezaoberal dôsledne otázkou, do akej miery je otec detí, ktorý je invalidný dôchodca a poberá plný invalidný dôchodok, hoci i potenciálne schopný si sám, dobrovoľne zvýšiť svoj príjem. Súd prvej inštancie, ktorý poukázal na to, že v minulosti si otec zvyšoval svoj príjem pracovnou činnosťou napriek invalidite, nezisťoval náležitým spôsobom skutočnosti ohľadne zdravotného stavu otca, jeho pracovných zručností, kvalifikácie a možnosti zamestnať sa. Z obsahu spisu nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou, akú konkrétnu kvalifikáciu otec detí má, či úrad práce eviduje miesta, na ktoré by bol otec dieťaťa kvalifikačne vhodným uchádzačom a či ponúka reálnu možnosť zamestnať sa osobe s obdobným nepriaznivým zdravotným stavom a za akých podmienok. Odvolací súd zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o výživnom na mal. deti je nutné vychádzať nielen z odôvodnených potrieb oprávnených detí (ktoré sú nepochybne dané), ale i reálnych osobných, majetkových a zárobkových možností oboch rodičov, ktoré je nutné v konaní náležite zistiť.

13. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie v naznačenom smere tak, aby boli úplne zistené pomery na strane účastníkov a až na základe komplexného zhodnotenia pomerov na strane všetkých zainteresovaných účastníkov vo veci opätovne rozhodne. Zároveň s poukazom na § 262 ods. 1 CSP rozhodne i o trovách konania.

14. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je právny názor odvolacieho súdu záväzný (§ 391 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa ro rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).